

LEWES, EVELYN ANNA (c. 1873 - 1961), awdur

Enw: Evelyn Anna Lewes
Dyddiad geni: c. 1873
Dyddiad marw: 1961
Rhiant: Florence Lewes (née Kinnear)
Rhiant: Price Lewes
Rhyw: Benyw
Galwedigaeth: awdur
Maes gweithgaredd: Llenyddiaeth ac Ysgrifennu
Awdur: Mary Auronwy James

Un o dri o blant yr uchgapten Price Lewes, swyddog cynorthwyol gyda milisia Penfro, a'i wraig Florence (ganwyd Kinnear, o Halifax, Nova Scotia); ganwyd c. 1873 yng Nghanada, ond magwyd hi yn Poyston, Hwlfordd, Penfro; cafodd addysg breifat. Tuag 1902 symudodd y teulu i Dyglyn Aeron, Ceredigion, un o hen gartrefi tylwyth y Lewesiaid a gymerasai ran flaenlaw yng Ngheredigion dros y pedair canrif ddiwethaf fel ynadon, siryfion ac aelodau seneddol. Aeth hithau i Eithinfa, Cliff Terrace, Aberystwyth i fyw c. 1928. Bu farw 4 Mawrth 1961 yn ysbyty Croesoswallt, a chladdwyd ei lludw ym mynwent Trefilan, Ceredigion.

Yr oedd yn wraig o bersonoliaeth gref. Dechreuodd ysgrifennu cerddi, erthyglau ac ystorïau i'w cyhoeddi yn 1896 pryd yr ymddangosodd cerdd yn *Wales*, a pharhaodd i wneud hynny hyd tuag 1940. Cyhoeddwyd ei gwaith mewn cylchgronau di-rif, gan gynnwys *The Gentleman's Magazine* (c. 1905), *The Field and the Queen* (c. 1905-14), *The Bookman*, *Fishing Gazette*, 1923-31, *T. P.'s and Cassell's Weekly*, 1927, *Every woman's world* (Toronto), a *Western Home monthly* (Winnipeg); hefyd yn y *Western Mail*, *Cambrian News* a phapurau eraill. Ymhlith ei llyfrau y mae *Picturesque Aberayron* (1899), ac *A guide to Aberaeron and Aeron valley* (1922). Dysgodd ysgrifennu Cymraeg a bu'n ddarlennydd diwyd (1924-33) o weithiau **Lewis Glyn Cothi** ar gyfer *Geiriadur Prifysgol Cymru*. Ceir ei chyfieithiad o ddarnau o waith **Dafydd ap Gwilym** yn *The life and poems of Dafydd ap Gwilym* (1915). Ymhlith ei llawysgrifau yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru ceir ysgrif yn Gymraeg ('O Neuaddliwyd i Madagascar'), a 'Theatres of West Wales'. Cyfrifid hi'n awdurdod ar straeon gwerin Cymru. Cyhoeddwyd ei stori 'Hywel of Claerwen' yn nhrefodion Eisteddfod Genedlaethol Bangor 1902, ac ymddangosodd eraill yn *Dream folk and fancies* (1926). Y gwaith a ddaeth â hi i amlygrwydd oedd *Out with the Cambrians* (1934), sef ei hatgofion am wibdeithiau gyda Chymdeithas Hynafiaethau Cymru y bu hi'n aelod o'i phwyllgor am flynyddoedd lawer. Derbyniwyd hi'n aelod o Orsedd y Beirdd yn 1916 a bu'n aelod o Lys llywodraethwyr C.P.C., a Ll.G.C. o 1940 ymlaen.

Awdur

Dr Mary Auronwy James

Ffynonellau

Mynegai Bywgraffyddol W. W. Price

Llawysgrifau Evelyn Lewes yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru

The Cambrian News and Merionethshire Standard, 24 Mawrth 1961

Glyn Lewis Jones, *Llyfryddiaeth Ceredigion, 1600-1964* (Aberystwyth 1967), a *Llyfryddiaeth Ceredigion â€¦ Atodiad 1964-1968* (Aberystwyth 1970) am restr o rai o'i herthyglau

Darllen Pellach

Erthygl Wicipedia: **Evelyn Anna Lewes**

Dolenni Ychwanegol

Wikidata: **Q20738066**

Dyddiad cyhoeddi: 1997

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

Arddull APA

Hawffraint
Y Prosiect
Cymorth
Cysylltu

LGC
NLW

LLYFRGEL
THE NATION

Modeld ari
Llywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government